

กสทช.กับระบบการสื่อสาร ที่พาชาติออกจากวิกฤต

หุ่นส่วนประเทศไทย

thailand@posttoday.com

วิกฤตใหญ่ประเทศไทยไม่ได้มีแต่หมอกควัน แต่เป็นวิกฤตใหญ่ที่วิกฤตทุกเรื่องมาบรรจบกัน ทั้งวิกฤตเศรษฐกิจ วิกฤตสังคม วิกฤตสิ่งแวดล้อม และวิกฤตการเมืองการปกครอง วิกฤตเหล่านี้ยากและซับซ้อนเกินความเข้าใจของสังคมไทย สังคมใดสังคมหนึ่งจะรักษาบูรณภาพและดุลยภาพของประเทศไว้ได้ต้องมีปัญญาพอเพียง ถ้าปัญญาไม่พอจะสูญเสียบูรณภาพและดุลยภาพ ทำให้เจ็บป่วย วิกฤต และล่มสลาย

วิกฤตใหญ่ประเทศไทยขนาดนี้คนไทยทั้งหมดต้องร่วมกันสร้างจิตสำนึกใหม่ และปัญญาอย่างกว้างขวางและรวดเร็วทันการณ์ไม่มีวิธีอื่นนอกจากระบบการสื่อสารที่ดี

ฉะนั้นพันธกิจอันศักดิ์สิทธิ์ของ กสทช. คือ เสริมสร้างระบบการสื่อสารที่ดีให้ทันกาล ไม่มีใครอื่นจะทำได้ดีเท่า กสทช. กสทช.จึงไม่ควรพลาดพันธกิจที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในช่วงเวลาเช่นนี้

กสทช.ควรใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือไม่ใช่ใช้แต่อำนาจ อำนาจอาจจางจืดแต่กับแคบและได้ผลน้อย ฝรั่งเรื่องพูดมานานแล้วว่า "อำนาจได้ผลน้อยลงๆ" (Power is Less and Less Effective) ต้องใช้ปัญญาเพราะแสงสว่างเสมอปัญญาไม่มี (นัตถิ ปัญญา สมาอาภา) ต้องไม่ติดแต่ในรูปแบบแต่ถือสาระเป็นตัวตั้ง

กสทช.ต้องไม่อยู่ตามลำพังตัวเองเพราะจะติดตัน แต่ต้องเปิดพื้นที่ทางสังคมและพื้นที่ทางปัญญาอย่างกว้างขวางให้สังคมเข้ามาร่วมกับ กสทช. ในการเสริมสร้างระบบการสื่อสารที่พาชาติออกจากวิกฤต ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอ 15 ประการ ในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อพาชาติออกจากวิกฤต

(1) สื่อสารเพื่อสร้างเป้าหมายร่วมของชาติว่าเป้าหมายร่วมของชาติคือการอยู่ร่วมกันอย่าง

สมดุลระหว่างคนกับคนและระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ความสมดุลจะทำให้เกิดความเป็นปกติ ความผาสุก และความยั่งยืน เราไม่เคยมีเป้าหมายเช่นนี้ การพัฒนาจึงไม่ยั่งยืน

(2) สื่อสารเพื่อสร้างจิตสำนึกใหม่ จิตสำนึกเก๋ามุ่งประโยชน์ตนอย่างแยกส่วน ทำให้อยู่ร่วมกันอย่างสมดุลเป็นไปได้ คนไทยต้องมีจิตสำนึกใหม่ ซึ่งเป็นจิตสำนึกใหญ่ที่เห็นคนทั้งหมดและธรรมชาติทั้งหมดเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาอย่างสมดุลเป็นไปได้

(3) สื่อสารเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย จากสังคมใช้อำนาจให้เป็นสังคมใช้ความรู้และเหตุผล ไม่ใช่คาดเดาว่าอย่างนั้นมั่งอย่างนี้มั่ง เช่น "คงไม่เป็นไรมั่ง" "คงไม่เป็นกับเราหรอก" "แล้วแต่ดวง" การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไปสู่วัฒนธรรมแห่งการใช้ความรู้และเหตุผล

(4) สื่อสารเพื่อสร้างวิจารณ์ถ้อยแถลงท่ามกลางการใช้คลื่นการสื่อสารตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อการโฆษณาเพื่อบริโภคนิยมและผลประโยชน์ทางการเมือง การขาดวิจารณ์ถ้อยแถลงของสังคมว่าอะไรเชื่อได้ อะไรเชื่อไม่ได้ นำไปสู่ความเสียหายร้ายแรงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและการเมือง การสื่อสารที่ดีควรสร้างความสามารถในการวิเคราะห์ข่าวให้แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง

ในการศึกษาทุกชั้นเรียนควรมีชั่วโมงวิเคราะห์ข่าวทุกวัน ว่าแต่ละวันมีอะไรที่เชื่อได้ อะไรที่เชื่อไม่ได้ อะไรมีประโยชน์หรือโทษอย่างไร ถ้าการสื่อสารร่วมมือกับระบบการศึกษาเพื่อการวิเคราะห์ข่าว จะเป็นคุณค่าการสร้างสมรรถนะทางวิจารณ์ถ้อยแถลงให้สังคมไทยเป็นอย่างดี

(5) การติดตามประเมินคุณภาพของสื่อ (Media Monitor) ควรมีระบบที่สนับสนุนให้คณะนิเทศศาสตร์ในมหาวิทยาลัยต่างๆ ร่วมกันทำ Ranking สื่อ นอกจากจะช่วยให้สื่อปรับปรุงคุณภาพแล้วยังสร้างนักการสื่อสารในอนาคตให้

มีคุณภาพอย่างดีที่สุดด้วย

(6) สื่อ "สาร" ที่เป็นความรู้ทุกวันนี้ของทางสื่อสารมีมาก แต่มีประโยชน์น้อยควรกระตุ้นให้มหาวิทยาลัยสร้าง "ศูนย์ความรู้" (Knowledge Center) เพื่อรวบรวมตรวจสอบความรู้ที่แม่นยำ มีประโยชน์อยู่ในรูปที่น่าบริโภค แล้วเชื่อมโยง "สาร" ที่เป็นความรู้จริงนี้เข้ากับช่องทางการสื่อสาร จะช่วยสร้างสังคมความรู้ได้อย่างมหาศาล ควรส่งเสริมให้เกิดสำนักข่าวอิสระที่เน้นคุณภาพของข่าว ให้ข่าวคุณภาพขยายพื้นที่หรือเข้าแทนที่ข่าวขยะให้มากขึ้นเรื่อยๆ

(7) สร้างนักสื่อสารสร้างสรรค์ หากผู้ทำงานในระบบการสื่อสารจะเป็นนักข่าวที่ดี ผู้ดำเนินรายการที่ดี นักเขียนที่ดี บรรณาธิการข่าวที่ดี นิยมความรู้ มีความรู้ในตัว แสวงหาความรู้ ตรวจสอบความแม่นยำของข่าวสาร และสื่อสารเก่ง ประเทศไทยจะเปลี่ยน

(8) สื่อสารสร้างสรรค์ด้วยนวนิยายละคร ภาพยนตร์ ผลกระทบต่อวิถีคิดและจิตสำนึกของสังคมอย่างกว้างขวาง เกิดได้ยากจากบทความทางวิชาการ แต่เกิดจากการสื่อสารด้วยนวนิยาย ละคร หนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์ ที่สนุกและมีสาระ ควรมีการสนับสนุนการเขียนนวนิยาย การทำละคร ทำหนังสือการ์ตูน ภาพยนตร์และศิลปะอื่นๆ ที่เข้าถึงคนจำนวนมาก

(9) สื่อสารเพื่อการศึกษา ถ้านักเรียนได้พบครูที่ดีชีวิตจะเปลี่ยน แต่เป็นไปได้ที่นักเรียนทุกคนจะมีโอกาสพบครูดีในระบบการศึกษาแบบเดิม แต่เป็นไปได้ด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ ควรมีการแสวงหาครูที่สอนเก่งในทุกวิชา และมีระบบการถ่ายทอดการสอนของครูสอนเก่งไปสู่ห้องเรียนทั่วประเทศ

(10) สื่อสารเพื่อปฏิวัติประชาธิปไตยในเวลา 79 ปี ยังไม่เกิดประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์ ยังมีความห่าม ตีบ หยาบคาย โกงกิน รุนแรงจนเกือบจะเกิดมรดกสัมพันธภาพ การสื่อสารสามารถสร้างสรรค์ประชาธิปไตยได้โดยรวดเร็ว เช่น

- การมีเครือข่ายวิทยุชุมชนที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และให้ประชาชนเป็นผู้สื่อสารเข้ามาโดยโทรศัพท์มือถือ

- โทรศัพท์ทุกช่องจัดให้มีรายการประชาเสวนา (Citizen Dialogue) เป็นประจำสังคมไทยใช้ความเห็นมากกว่าความรู้ เมื่อผู้เสวนาได้รับข้อมูลข่าวสารความเห็นก็เปลี่ยนไป และในที่สุดนำไปสู่ฉันทามติได้ ประชาเสวนาเป็นกระบวนการประชาธิปไตยโดยสาระและสร้างสรรค์

(11) สื่อสารเพื่อปฏิรูปโครงสร้างอำนาจที่มีความเหลื่อมล้ำมาก คอร์รัปชันสูงและรุนแรง ความด้อยสมรรถนะของภาครัฐในการจัดการเรื่องต่างๆ รวมทั้งการป้องกันแก้ไขภัยพิบัติ เช่น มหาอุทกภัย โครงสร้างเช่นนี้จะนำหายนะมาสู่ประเทศไทยมากขึ้น จำเป็นต้องปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ (ดูเอกสารของคณะกรรมการปฏิรูป)

(12) มหาวิทยาลัยกับการพาดพิงจากวิกฤต เรามีมหาวิทยาลัยกว่า 100 แห่ง มีคณาจารย์ นักวิชาการ นิสิตนักศึกษาจำนวนมาก หลายแสนคน แต่ที่ไม่เป็นพลังทางปัญญา กสทช.ควรถือว่ามหาวิทยาลัยเป็นภาคีในการพาดพิงจากวิกฤต

(13) สถานีโทรทัศน์กับการพาดพิงจากวิกฤต ในขณะที่หนังสือพิมพ์กำลังประสบความยากลำบากทางเศรษฐกิจจนบางฉบับต้องปิดกิจการ บางฉบับก็ขายตัวหมดสภาพการเป็นหนังสือพิมพ์สื่อที่มีพลังมากที่สุดคือ สถานีโทรทัศน์ จึงสามารถสร้างสรรค์ได้ทั้ง 12 ช่องข้างต้น กสทช.ควรรหาทางสร้างแรงจูงใจให้สถานีโทรทัศน์มีบทบาทในการพาดพิงจากวิกฤต

(14) การสื่อสารกับการพัฒนาอุตสาหกรรมชาติ การที่ประเทศไทยจะอำรงบูรณภาพและดุลยภาพในตัวเองและกับโลกอันเชื่อมโยงอย่างซับซ้อนเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จำเป็นต้องมีปัญญาพอเพียง โครงสร้างที่เป็นทางการขณะนี้ไม่สามารถสร้างปัญญาให้พอต่อการใช้งานได้ คนไทยที่มีศักยภาพควรรวมตัวกัน

เป็นกลุ่มๆ เพื่อศึกษาเรื่องที่สำคัญๆ เช่น ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและสันติภาพ ภัยพิบัติ ระบบการสื่อสาร ระบบการศึกษา การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ ฯลฯ อาจเรียกเรื่องเหล่านี้รวมๆ กันว่ายุทธศาสตร์ชาติ

เราต้องมีความรู้จริงในเรื่องต่างๆ แล้วนำมาสื่อสารให้รู้ทั่ว เพื่อให้มีเอกภาพในการดำเนินยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องต่างๆ ระบบการสื่อสารควรกระตุ้นให้คนไทยรวมตัวกันศึกษาเรื่องที่สำคัญต่างๆ และสื่อสารให้เป็นพลังทางสังคมและพลังทางปัญญาของชาติอย่างพอเพียงที่จะรักษาบูรณภาพและดุลยภาพของประเทศไว้ได้

(15) ภาคสังคมและภาควิชาการควรร่วมมือกับ กสทช. สังคมไทยต้องเป็นสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน กสทช.เป็นองค์กรของรัฐที่เกิดขึ้นตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญมาตรา 47 ที่บัญญัติว่า

“คลื่นความถี่ที่ใช้ในการส่งวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และโทรคมนาคม เป็นทรัพยากรสื่อสารของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ให้มีองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่...และกำกับการประกอบกิจการ...

การดำเนินการตามวรรคสองต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติและระดับท้องถิ่น”

รัฐธรรมนูญบัญญัติให้การใช้คลื่นความถี่ให้เป็นประโยชน์สูงสุดของประชาชน นี่เป็นเจตนารมณ์อันสูงสุดของรัฐธรรมนูญ และถ้าทำตามเจตนารมณ์นี้ชาติจะออกจากวิกฤตได้จริง

ภาคสังคมและภาควิชาการ ซึ่งรวมถึงชุมชนท้องถิ่นและภาคธุรกิจควรจะร่วมกับ กสทช. เพื่อทำให้ระบบการสื่อสารเป็นพลังที่พาดพิงจากจากวิกฤตได้จริง ○